

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. Сковороди

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

Матеріали I Міжуніверситетської науково-
практичної конференції студентів, магістрантів
«Актуальні питання природничої науки та освіти»

20 квітня 2017 року

Випуск 10

Харків
2017

ступеня — «імбецилами». Коли ці терміни стали розглядати як соціальне тавро, їх замінили терміном «розумова відсталість».

Піскова Ольга

ФОРМУВАННЯ КОЛЕКТИВУ В СУЧАСНІЙ СЕРЕДНІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
Науковий керівник – к. п. н., Т. С. Твердохліб*

Головне завдання сучасної школи – формування творчої, активної особистості, всебічно розвинутої людини. Саме шкільний колектив сприяє її розвитку, зумовлює готовність до реального життя, до активної позиції в суспільстві, до гармонійного співіснування.

Під виховним колективом розуміється така група дітей, яку об'єднують спільні, що мають суспільно цінний сенс, цілі і спільна діяльність, котра організується для їх досягнення. Об'єднані спільністю мети і діяльності, члени колективу вступають у певні відносини відповідальної залежності, керівництва і підпорядкування при безумовній рівності всіх членів та їх однаковій відповідальності перед колективом. Існують різні шляхи згуртування колективу учнів, зокрема: наявність системи перспективних ліній; дотримання макаренківського принципу паралельних дій; зміцнення позитивних традицій; учнівське самоврядування у згуртуванні; організація змагання; спільні справи; взаємна інформація про стан справ у різних колективах; формування громадської думки. Остання передбачає наявність спільних уявлень, суджень, спільного розуміння значущих для колективу явищ, подій, предметів. Важливою для класного керівника є розробка системи перспективних ліній – низки послідовно поставлених колективом цілей, досягнення яких викликає перехід від простого задоволення до глибокого почуття обов'язку.

Сучасна теорія колективу є своєрідним дороговказом для класного керівника, який працює з учнями від четвертого класу до одинадцятого. Оскільки шкільний колектив у своєму розвитку проходить декілька стадій, то функції класного керівника весь час змінюються.

На першій стадії (після організаційного оформлення колективу) важливо сформулювати вихованцям систему педагогічних вимог, рішучих за формою, зрозумілих за змістом, з певними елементами навіювання. Здійснюють також інтенсивний вплив на учнів, формують ядро активу з учнів, які добре вчаться, виконують вимоги шкільного режиму і правила для учнів, вимогливі до себе й до інших, мають організаторські здібності. Цю стадію розвитку колективу не слід затягувати. Якщо учні довго залежать лише від педагогічного колективу, вони звикають до цього і згодом їх важко змусити підкорятися органам учнівського самоврядування.

На другій стадії вимоги педагога підтримує частина вихованців, актив ставить вимоги до товаришів і до самих себе. Ця стадія починається створенням органів самоврядування. В колективі триває процес вивчення один одного, пошуки товаришів і друзів. Оскільки ядро активу ще не має досвіду

роботи, педагоги висувають до учнів категоричні вимоги, спираючись на ядро активу. Невиконання учнем вимог шкільного режиму відтепер слід розглядати як свідому протидію і вживати певних заходів впливу.

Особливу увагу приділяють засвоєнню органами самоврядування своїх прав і обов'язків, методів роботи. Розширюється актив. Іноді на цій стадії може утворитися і неофіційна група, яка протиставляє себе активу. Проте наявність органів самоврядування допомагає вчителеві справлятися з нею.

На третій стадії вимоги висуває колектив. Цього досягають, згуртувавши вихованців у єдиній діяльності. Педагог працює з активом, допомагає йому завоювати авторитет серед учнів, контролює його діяльність, прагнучі залучити до нього найбільше учнів з метою посилення його виховних можливостей. Вимоги педагогів і активу учнів стають лінією поведінки всього учнівського колективу.

На четвертій стадії кожен учень сприймає колективні, загальноприйняті вимоги як вимоги до себе. Створюють умови для нових, складніших вимог, які висуваються в процесі розвитку колективу, розширюються права та обов'язки активу, ускладнюються види діяльності колективу.

З метою вивчення особливостей роботи педагогів у напрямку розвитку колективу і визначення його ролі у формуванні особистості в сучасних умовах було проведено дослідження. Анкетуванням було охоплено три паралелі дев'ятого класу Краснокутської гімназії імені Героя Радянського Союзу І.Н. Нестерова Краснокутської районної ради Харківської області. У 9 класах класі було опитано 76 учнів, з них: 44 дівчат (66,6% класу), 32 хлопців (33,3% класу). Провівши це анкетування ми можемо зробити висновки, що діти в двох класах достатньо дружні, вчитель активно працює над згуртованістю колективу. Дуже багато часу проводять з дітьми позашкільні заходи, екскурсії та бесіди щодо згуртованості, дружби та взаємодопомоги один одному. На питання «Чи прагнеш ти до нових знайомств із різними людьми?» 90% учнів відповіли «Так», 7% учнів «важко відповісти» та лише 3% дали відповідь на це питання «Ні». На питання «Які стосунки склалися у вашому класі?» 80% учнів у даних двох класах дали відповідь «поваги і довіри», 15% «взаємодопомоги» 4% дали відповідь «взаєморозуміння», та 1% учнів на це питання дали відповідь «байдужості». Що стосується 9-Б класу 85% дітей дали відповідь на питання «байдужості». 10% дали відповідь «взаємовигода» та лише 5% дали відповідь «взаємодопомоги». «Чи відвідуєте ви разом з класним керівником позашкільні заходи?» 90% учнів дали відповідь «Так» та лише 5% дали відповідь «Немає часу». Що стосується іншого класу 100% учнів відповіли «не проводяться». Відповідь на це питання дає нам змогу зрозуміти, що класний керівник зовсім не проводить з дітьми позакласних та позашкільних заходів. На питання «Як часто ваш класний керівник допомагає вам у вирішенні проблем у класі» 80% учнів з 9-А класу відповіли «постійно», 17% відповіли «вирішуємо самі» та 3% відповіли «не вирішує». У 9-В класі на це ж питання 90% відповіли «постійно» та 10% дали відповідь «вирішуємо самі». Що стосується 9-Б класу 70% дали відповідь «вирішуємо самі» 25% відповіли «не вирішує» та 5% дали відповідь на це питання «постійно». Після проведення анкетування можна зробити висновки, діти в 9-А та 9-В класах дуже дружні, з повагою відносяться один до одного та до класного керівника. Вчителі докладають зусилля для згуртованості колективу. Залучає дітей до спільної

праці, прогулянок. Як бачимо, і сьогодні в умовах тотальної індивідуалізації навчально-виховного процесу вчителі займаються колективним вихованням. Що стосується ж 9-Б класу діти в цьому класі дуже замкнуті, неохоче відповідали на запитання. По результатом тесту можна зробити висновки що вчитель майже не займається класом. Вони не можуть найти спільну мову. Це свідчить про те, що класному керівнику треба більше приділяти уваги цім дітям і класу в цілому. Виявити проблему конфлікту. На мій погляд їй треба проводити більше класних годин з цього приводу. Залучати дітей до спільної праці, прогулянок.

Полінцова Карина

РІВЕНЬ СФОРМОВАНОСТІ СТАВЛЕННЯ ДО ЗДОРОВ'Я У СТУДЕНТІВ–ПЕРШОКУРСНИКІВ

*Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Науковий керівник – канд. пед. наук, доц. Н. В. Самойлова*

Здоров'я – це стан повної гармонії усіх його складових: фізичної, психічної, соціальної та духовної. Від стану здоров'я залежить якість та тривалість нашого життя. Тому, дуже важливо, щоб ставлення до здоров'я було на достатньо високому рівні. Поняття «ставлення до здоров'я» відносно нове та недостатньо розроблено у валеології. Від ступеня розробки цього поняття буде залежати ефективність заходів, які направлені на покращення здоров'я молоді. Адже здоров'я молоді – здоров'я нації.

На жаль, сучасні дослідження свідчать, що більшість молоді впевнені в невичерпаності своїх фізичних та психічних ресурсів. Частіше всього молодь живе «на повну», не завжди розуміючи наслідки власних дій. Більшість не дотримується ЗСЖ та безвідповідально ставиться до власного здоров'я, що обумовлено низьким рівнем ставлення до здоров'я. Опитування підтвердило факт того, що студенти не мають достатнього рівня знань щодо особливостей формування та збереження здоров'я. Отже, формування адекватного ставлення до здоров'я у молоді є достатньо актуальною проблемою.

Сьогодні в науці розроблено декілька підходів щодо проблеми формування відповідального ставлення до здоров'я, серед яких аксіологічний, комплексний, системний, суб'єктний тощо. Відповідно до них ставлення до здоров'я розглядається як багаторівнева категорія (Б. Ломов). Г. Нікіфоров розглядає «ставлення до здоров'я як підструктуру свідомості, що визначає поведінку людини та залежить від віку, статі, професійної діяльності, особливостей виховання, психологічних особливостей та ін. В структурі «ставлення до здоров'я» розрізняють такі компоненти як когнітивний (або пізнавальний), емоційний, мотиваційний, поведінковий (вчинків) та практичний.

Метою нашої роботи стало вивчення особливостей ставлення до здоров'я у студентів. Для визначення рівня сформованості компонентів ставлення до здоров'я у студентів було обрано методику С. Дерябо, В. Ясвіна «Індекс